

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 10Co/100/2012
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8111233394
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 10. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Irena Dobňáková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2013:8111233394.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ireny Dobňákovvej a členov senátu JUDr. Milana Šebeňa a JUDr. Gabriely Világiovej v právnej veci navrhovateľa: Home Credit Slovakia, a.s., Piešťany, Teplická 7434/147, IČO: 36 234 176, proti odporcovi: Y. I., nar. XX. X. XXXX, toho času na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníkom E. J., súdnou tajomníčkou Okresného súdu I. J. Y., o zaplatenie 545,01 eur s prísl., o odvolaní navrhovateľa proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 10C/65/2012 - 39 zo dňa 14. 9. 2012, zhodou hlasov členov senátu takto

rozhodol:

P o t v r d z u j e rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietavej časti vo veci samej a vo výroku náhrady trov.

Účastníkom náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Prvostupňový súd napadnutým rozsudkom vo veci rozhodol tak, že odporcovi uložil povinnosť zaplatiť navrhovateľovi 358,51 eur s úrokom z omeškania vo výške 0,024 % denne z dlžnej sumy 358,51 eur za obdobie od 15. 7. 2009 do zaplatenia, a to v lehote 3 dní od právoplatnosti tohto rozsudku. V prevyšujúcej časti návrh zamietol, náhradu trov účastníkom nepriznal. Na základe vykonaného dokazovania prvostupňový súd dospel k záveru, že navrhovateľ uzatvoril s odporcom úverovú zmluvu, na základe ktorej poskytol odporcovi finančnú hotovosť vo výške 25.000,- Sk s dohodnutou mesačnou splátkou 859,- Sk pri počte splátok 60. V záverečných ustanoveniach predmetnej zmluvy je uvedené, že spoločnosť a klient podpisom na tejto zmluve zároveň uzatvárajú záväzkový vzťah z právneho dôvodu podľa hlavy II. úverových podmienok. Súčasne uzatvárajú zmluvu o poskytnutí

revolvingového úveru, a to s úverovým rámcom dohodnutých v hlave VIII. a IX. úverových podmienok. Na základe takejto zmluvy vzniká klientovi právo na poskytnutie revolvingového

úveru prostredníctvom kreditnej karty za podmienok stanovených v hlave III. úverových podmienok. Odporca následne čerpal sumu 497,90 eur, pričom zaplatil na splátkach sumu 139,39 eur, ako to vyplýva zo splátkového kalendára predloženého v spise. Následne navrhovateľ zosplatnil úver podaním zo dňa 29. 6. 2009 a vyzval odporcu na jeho zaplatenie v lehote 15 dní. Na základe takto zisteného skutkového stavu prvostupňový súd vyhodnotil vykonané dokazovanie po právnej stránke tak, že v danom prípade podľa § 3 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom ku dňu podpisu úverovej zmluvy, je veriteľom fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá poskytuje spotrebiteľský úver v rámci svojho podnikania. V závislosti od formy poskytnutého spotrebiteľského úveru môže byť veriteľom aj predávajúci. Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Zmluva o spotrebiteľskom úvere, okrem všeobecných náležitostí obsahuje najmä sumu, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov, ak je to možné, treba uviesť aj súčet

tých platieb s upozornením na možnosť účtovania kompenzácie ušlých výnosov, ak veriteľ chce túto možnosť využiť. Cenu tovaru alebo poskytnutej služby, ročnú percentuálnu mieru nákladov, ak nie je uvedená, spotrebiteľský úver sa považuje za bezúročný a bez poplatku. Ak právny úkon nebol urobený vo forme, ktorú vyžaduje zákon alebo dohoda účastníkov, podľa § 40 ods. 1 Občianskeho zákonníka takýto úkon je neplatný. Podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu, alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov. Bezdôvodné obohatenie, ktoré bolo získané na úkor iného, musí obohatenie vydať (§ 451 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Ak zmluva je neplatná alebo bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal (§ 457 Občianskeho zákonníka). Navrhovateľ v návrhu na začatie konania uviedol, že s odporcom uzavrel zmluvu o úvere, ktorá je zároveň zmluvou o poskytnutí ďalšieho úveru s úverovým rámcom 497,91 eur. Z predložených listín je nepochybné, že účastníci konania uzavreli individuálne špecifikovanú Zmluvu o úvere č. 3708123253, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 25.000,- Sk. Na predtlačenom formulári zmluvy je uvedené, že zároveň uzavreli zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru. Z predtlače vyplýva, že spotrebiteľ pri podpise zmluvy o úvere zároveň podpisuje zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru, ktorý nie je individuálne špecifikovaný v akej výške je poskytnutý, aké sú tam splátky, teda nemá náležitosti v zmysle § 4 ods. 2 Zákona o spotrebiteľských úveroch, pričom je tam len všeobecne odkaz na úverové podmienky navrhovateľa. Prvostupňový súd takýto postup navrhovateľa považuje za nekalú prax, pričom nejedná sa o individuálne dojednaný záväzkovo-právny vzťah so všetkými náležitosťami v zmysle citovaného zákona s dodržaním predpísanej formy. Z týchto dôvodov považuje zmluvu o revolvingovom úvere za neplatnú a z týchto dôvodov posúdil nárok navrhovateľa na vrátenie finančných prostriedkov v zmysle ustanovení o bezdôvodnom obohatení. Súd bol toho názoru, že zmluva o revolvingovom úvere je absolútne neplatná pre nedodržanie obligatórnej písomnej formy. Pripojenie úverových podmienok, ktoré sú rozsiahle a napísané drobným písmom, ťažko možno predpokladať, že by priemerný spotrebiteľ ich dokázal náležite vyhodnotiť. Navyše zjavne ide o nový zmluvný vzťah. Odporca úverové podmienky nepodpísal. Písomná forma zmluvy je naplnená s tým obsahom, ktorý účastník podpíše. Odporca však nepodpísal uzavretie zmluvy o revolvingovom úvere

s konkrétnym úverovým rámcom, a preto zmluva s poukazom na § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch je neplatná. Tvrdenia navrhovateľa považuje súd za irelevantné. O trovách konania rozhodol súd prvého stupňa s poukazom na úspešnosť účastníkov tak, že žiadnemu z účastníkov náhradu trov konania nepriznal.

Proti tomuto rozsudku v lehote bolo podané odvolanie zo strany navrhovateľa. Navrhovateľ navrhuje napadnutý rozsudok zmeniť, návrhu navrhovateľa vyhovieť v celom rozsahu a priznať navrhovateľovi trovy odvolacieho konania.

V dôvodoch podaného odvolania navrhovateľ uvádza, že nesúhlasí s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa, pretože žiaden platný všeobecne záväzný právny predpis vzťahujúci sa na prejednávajúcu oblasť nezakazuje možnosť, aby na základe jednej písomnej úverovej zmluvy bolo dojednaných viacero úverov. Každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá. Ďalej navrhovateľ poukazuje na to, že na základe telefonického kontaktu zamestnancov navrhovateľa, odporca kontaktoval navrhovateľa za účelom získania úveru, t.j. finančnej hotovosti. Navrhovateľ nepopiera skutočnosť, že odporca podpísaním Úverovej zmluvy č. 3708123253 súhlasí aj s tou časťou textu, ktorá sa týka dojednaní o revolvingovom úvere. Zároveň konštatuje, že odporca pri čítaní návrhu úverovej zmluvy si musel byť vedomý, že uzatvára zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru, pretože navrhovateľ o dojednaní takéhoto druhu úveru informuje svojich klientov na líci zmluvy a nejde teda o skrytie zmluvy do úverových podmienok. Uzatvorením revolvingovej zmluvy tak priamo práva a povinnosti odporcovi nevznikli, nakoľko k účinnosti revolvingovej zmluvy muselo dôjsť k ďalšiemu úkonu zo strany odporcu, a to k aktivovaniu karty. Samotná karta ešte pred týmto úkonom spotrebiteľovi je zasielaná spolu s predzmluvným formulárom, brožúrkou obsahujúcou informáciu o tom, ako úver čerpať, ako karta funguje, spolu so Sadzovníkom služieb poplatkov. Z uvedeného správania sa odporcu vyplýva, že mal evidentný záujem, aby platná revolvingová zmluva sa stala aj účinnou, pretože vykonal prejav vôle smerujúci k aktivovaniu karty a úver začal čerpať, čo preukazujú platobné transakcie uvedené v prehľade o čerpaní a splácaní úveru, ktorý bol predložený súdu pri podaní návrhu na vydanie platobného rozkazu. Kompletne podmienky viažuce sa k revolvingovému úveru mal možnosť naštudovať

v pohodlí svojho domova, keďže všetkému porozumel, realizoval právne úkony smerujúce k aktivovaniu karty a následnému čerpaniu revolvingového úveru. Navrhovateľ je presvedčený, že v danom prípade nemožno uvažovať ani o nedostatku vôle odporcu vstúpiť do iného zmluvného vzťahu s navrhovateľom, a to s poukazom na ust. § 37 Občianskeho zákonníka upravujúceho platnosť právneho úkonu. Občiansky zákonník spája neplatnosť právneho úkonu na prvom mieste s právnym úkonom, ktorý svojim obsahom či účelom odporuje zákonu. Právne významným účelom právneho úkonu je taký účel, ktorý sledujú všetci jeho účastníci, alebo aspoň jeden z nich, pričom ostatní účastníci sú si tohto účelu vedomí, resp. tento účel vzhľadom na okolnosti, za ktorých k právnemu úkonu došlo, musia predpokladať. Ak jedna zo strán právneho úkonu sleduje právnym úkonom dosiahnutie účelu, ktorý nevyplýva z obsahu právneho úkonu, o ktorom druhá strana nevie, ani vedieť nemôže, nemá to vplyv na platnosť právneho úkonu, lebo u druhej strany sa predpokladá existencia dobrej viery k právnym následkom takto urobeného právneho úkonu. Bez ohľadu na skutočnosť, že sa jedná v danom prípade o spotrebiteľskú zmluvu, stále ide v samotnej podstate o zmluvný vzťah medzi účastníkmi konania, kde obe strany disponujú zákonom

a predpokladanou zmluvnou voľnosťou, ktorá samozrejme v konečnom dôsledku v prípade vzájomného konsenzu na seba viaže príslušné práva a povinnosti. Odporca podpisoval príslušnú úverovú zmluvu, uzatváral tak predmetný úverový vzťah s navrhovateľom v rozhodnom období ako osoba plne spôsobilá na právne úkony, zmluvu podpisoval dobrovoľne, nikto ho k tomuto podpisu nenútil, mal dostatok času v pohodlí svojho domova návrh zmluvy si riadne preštudovať, oboznámiť sa s jeho obsahom a až potom sa rozhodnúť, či ho podpíše alebo nie, to znamená, plne si uvedomil jeho záväzky voči navrhovateľovi v zmysle tejto úverovej zmluvy. Navrhovateľ nesúhlasí s tvrdením konajúceho súdu týkajúceho sa kvalifikovania uzatvorenia zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru ako nekalej praktiky, ktorá vychádza z úsudku súdu o nedostatku vôle konajúcej osoby, s čím dodávateľ vopred kalkuluje. V súvislosti s tým je navrhovateľ presvedčený, že uzatvorením zmluvy o poskytnutí revolvingového úveru nedošlo medzi navrhovateľom a odporcom k vzniku nerovnováhy v právach a povinnostiach a vôbec už nie k nerovnováhe vedúcej ku škode odporcu. Pokiaľ v ďalšom odôvodnení prvostupňový súd v rozsudku uviedol, že zmluva o revolvingovom úvere je neplatná z dôvodu, že nemá obligatórnu písomnú formu, v ktorej by tento záväzkový vzťah bol individuálne špecifikovaný, k tomu odvolateľ uvádza, že pokiaľ ide o písomnú formu právneho úkonu, písomnosť spočíva v tom, že obsahuje prejav vôle zachytený v texte listiny. Dôležité je, aby obsah listiny bol prístupný ľudskému vnímaniu. Preto do úvahy prichádzajú písomne zachytené písmená, značky a čísla. Písomnosť musí navonok predstavovať jeden uzavretý celok, aby sa nebránilo manipulácii s jeho jednotlivými časťami. Celistvosť listiny je zachovaná aj vtedy, ak jednota viacerých listín je spoznatelná z obsahu právneho úkonu a ak spolunáležitosť jednotlivých listín je nesporná. V nadväznosti na uvedené navrhovateľ odvolaciemu súdu dáva do pozornosti úverové zmluvné podmienky, ktoré sú neoddeliteľnou súčasťou dotknutej úverovej zmluvy. Konkrétne poukazuje na hlavu VIII., a to § 1, § 2, § 5, § 10, § 17, v ktorých je uvedené, že spoločnosť a klient dohodli úverový rámec revolvingového úveru I. vo výške 15.000,- Sk. Klient sa uzatvorením tejto zmluvy o revolvingovom úvere I. zaväzuje poskytnutý revolvingový úver I. spoločnosti vrátiť a zaplatiť za jeho poskytnutie úroky, klient a spoločnosť sa dohodli na tom, že ÚK špecifikovanú v hlave X. a XI. týchto podmienok spolu s výzvou k jej aktivácii a Metodickú príručku je spoločnosť oprávnená klientovi zaslať, ak si bude riadne plniť svoje povinnosti vyplývajúce z úverovej zmluvy, úverových podmienok a platných právnych predpisov. Neoddeliteľnou súčasťou Metodickéj príručky je aktuálny Sadzobník poplatkov a odmien. Výška mesačnej splátky revolvingového úveru I. bola medzi klientom a spoločnosťou dohodnutá vo výške 4 % z výšky dohodnutého úverového rámca revolvingového úveru I. platného ku dňu splatnosti danej splátky. V prípade rozporu úverových podmienok a Metodickéj príručky, ktorá je odo dňa účinnosti zmluvy o revolvingovom úvere I. podľa hlavy VIII. týchto podmienok neoddeliteľnou súčasťou úverových podmienok, sa prednostne použijú ustanovenia Metodickéj príručky. V nadväznosti na to je navrhovateľ presvedčený, že dotknutá zmluva o revolvingovom úvere má písomnú formu a je to záväzkový vzťah individualizovaný v zmysle ust. § 4 ods. 2 a 3 zák. č. 258/2001 Z.z. a tak isto bola dodržaná predpísaná písomná forma, ako to vyžaduje ust. § 4 ods. 1 zák. č. 258/2001 Z.z., a preto je zmluva o revolvingovom úvere platná. K vyjadreniu prvostupňového súdu o použití drobného písma navrhovateľ má za to, že takéto vyjadrenie nemožno hodnotiť ako dôkaz objektívne adekvátne preukazujúci nekalú prax voči odporcov, pretože vychádzajúc z právneho stavu existujúceho v čase uzatvárania dotknutej úverovej zmluvy, žiadny všeobecný záväzný právny predpis, t. j. ani lex generalis,

ani lex specialis neurčoval formu zmluvy, na základe ktorej záväzkový vzťah vzniká, t.j. nestanovoval veľkosť písma, ako má byť zmluva alebo úverové podmienky napísané. Ústavný súd ČR v náleze č. I. ÚS 342/09 zo dňa 15. 6. 2009 hodnotí okolnosť, že boli niektoré zo zmluvných podmienok písané

menším písmom zásadne len v kombinácii s ostatnými okolnosťami uzatvárania zmluvy, pričom žiadnu z týchto okolností v neprospech spotrebiteľa nehodnotí ako kruciálnu, ktorá by osamote spôsobovala neplatnosť dojednaní uvedených v zmluve. Táto otázka veľkosti písma tvorí len jednu z okolností, na základe ktorých považuje ústavný súd vzťah spotrebiteľa za hodný ochrany, nie však, že by *expressis verbis* Ústavný súd ČR konštatoval an bloc neplatnosť všetkých ustanovení spotrebiteľskej zmluvy z dôvodu ich neprijateľnosti ako zmluvnej podmienky. V nadväznosti na doteraz uvedené navrhovateľ zároveň poukazuje aj na vyjadrenie generálnej advokátky Verica Trstenjak pri rozhodovaní Súdneho dvora EÚ (C - 453/10), ktorá za najdôležitejšiu časť pri skúmaní podmienok úverovej zmluvy uviedla dôraz na zodpovednosť spotrebiteľa, ktorý si má pred uzatvorením zmluvy zvážiť jej obsah a nespoliehať sa len na ochrannú ruku štátu.

Vyjadrenie k podanému odvolaniu zo strany odporcu nebolo súdu doručené.

Odvolací súd preskúmal vec v rozsahu podaného odvolania a podľa obsahu odvolania posúdil podanie navrhovateľa ako odvolanie proti zamietavému výroku a výroku o trovách konania. Odvolací súd nepreskúmaval výrok rozsudku prvého stupňa, ktorým sa návrhu vyhovel, pretože v tejto časti odvolanie podané nebolo a z tohto dôvodu sa v prevyšujúcej časti rozsudok súdu prvého stupňa stal právoplatným. Prvostupňový súd v dôkazoch vykonávaných v priebehu konania sa vysporiadaval v prvom rade s platnosťou uzatvorenia zmluvy o revolvingovom úvere. Odvolací súd zisťuje, že zmluva o revolvingovom úvere bola uzatvorená ako súčasť Úverovej zmluvy č. 3708123253 zo dňa 11. 9. 2007. Úverová zmluva bola uzatvorená v písomnej forme. Na základe tejto zmluvy sa mal poskytnúť úver 25.000,- Sk s mesačnými splátkami v počte 60, mesačná splátka bola dohodnutá vo výške 859,- Sk. V texte tejto úverovej zmluvy v predposlednom odseku je uvedené, že spoločnosť a klient podpisom na tejto zmluve zároveň uzatvárajú záväzkový vzťah podľa hlavy 12 úverových podmienok. Klient a spoločnosť Home Credit Slovakia, a.s. podpisom tejto úverovej zmluvy súčasne uzatvárajú zmluvu o poskytnutí revolvingového úveru I., čiže zmluvu o RÚ I., a to s úverovým rámcom a s pravidelnými mesačnými splátkami vo výške dohodnutej v hlave 8. a 9 úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s. Na základe takto uzatvorenej zmluvy o revolvingovom úvere I. vzniká klientovi právo na poskytnutie revolvingového úveru prostredníctvom úverovej karty za podmienok stanovených v hlave 8, 9, 10 a 11 úverových podmienok spoločnosti Home Credit Slovakia, a.s.. Prvostupňový súd vyhodnotil uzatvorenie zmluvy o revolvingovom úvere ako právny úkon za neplatný. Odvolací súd sa s týmto právnym posúdením v celom rozsahu stotožňuje. V zmysle zák. č. 258/2001 Z.z. ust. § 4, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná. Je pravda, že zmluva o revolvingovom úvere bola uvedená v úverovej zmluve, avšak takto uzatvorený úkon odvolací súd nemôže považovať za platný. Písomnosť i napriek tomu, že v odvolacích dôvodoch odvolateľ poukazuje na to, že v danom prípade táto zmluva je uzatvorená v písomnej forme, boli dohodnuté podmienky. Tieto podmienky sa odvíjajú od všeobecných podmienok. Z písomností odvolací súd s týmto odvolacím dôvodom sa nestotožňuje. Má za to, že písomná forma pre uzatvorenie zmluvy o revolvingovom úvere nebola dodržaná. Súčasťou spisu sú úverové podmienky, ktoré nie sú podpísané. V dôvodoch odôvodnenia

rozhodnutia odvolací súd cituje odsek úverovej zmluvy, na základe ktorého malo dôjsť k uzatvoreniu zmluvy o revolvingovom úvere. Z tohto odseku nevyplýva, že odporca bol oboznámený s obsahom zmluvy o revolvingovom úvere, že tieto úverové podmienky sú súčasťou úverovej zmluvy a tieto boli podpísané. Naopak, iba sa konštatuje, že v týchto úverových podmienkach sú ustanovenia pre poskytnutie revolvingového úveru I. V akom rozsahu sa má revolvingový úver poskytnúť, aké budú dohodnuté splátky, následky z neposkytnutia revolvingového úveru, toto zmluva neobsahuje. Taktiež osobitne neboli dohodnuté iné zmluvné podmienky vyplývajúce z revolvingového úveru. Nebola dohodnutá osobitne zmluvná pokuta. Odkazuje sa iba na cenník. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s tým právnym stavom, ako ho zistil prvostupňový súd, že takto uzatvorená zmluva o revolvingovom úvere je neplatná (§ 39 O.s.p.). Z neplatného právneho úkonu nemôžu plynúť nároky v prospech navrhovateľa.

Prvostupňový súd správne posúdil, že navrhovateľ bez právneho dôvodu poskytoval odporcovi sumu 497,90 eur, z ktorej sumy odporca vrátil 139,39 eur. Rozdiel činí 358,51 eur, ktorý rozdiel považoval prvostupňový súd za bezdôvodné obohatenie na strane odporcu, a preto bolo dôvodné, aby bol zaviazaný odporca na vrátenie uvedenej sumy. Pretože odporca nesplnil si svoju povinnosť z titulu bezdôvodného obohatenia, vzniklo právo na strane navrhovateľa aj na úroky z omeškania, ktoré

prvostupňový súd navrhovateľovi priznal v zmysle ust. § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka v spojení s § 3 Nariadenia vlády SR č. 87/95 Z.z. a priznal navrhovateľovi právo na zaplatenie úroku z omeškania odo dňa, odkedy sa odporca dostal do omeškania s plnením svojho peňažného záväzku. Z tohto dôvodu odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej zamietavej časti potvrdil. Odvolací súd má za to, že v danom prípade ide o neplatne uzavretú zmluvu o revolvingovom úvere. To znamená, že odporcovi vznikla povinnosť na zaplatenie bezdôvodného obohatenia a úrokov z omeškania, o ktorých rozhodol prvostupňový súd. Čo do rozdielu prvostupňový súd zamietol v prevyšujúcej časti návrh navrhovateľa. Odvolací súd má za to, že prvostupňový súd vecne správne a právne posúdil nárok navrhovateľa. Z tohto dôvodu sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením rozsudku súdu prvého stupňa a tento rozsudok v napadnutej časti potvrdzuje podľa § 219 ods. 1, 2 O.s.p.

O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa úspechu v odvolacom konaní. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, ktorému trovy v odvolacom konaní nevznikli, z tohto dôvodu odvolací súd podľa § 224 ods. 1 cez § 142 ods. 1 O.s.p. o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol tak, že účastníkom náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je odvolanie prípustné.